

TO‘GARAKLAR FAOLIYATINI INNOVATSION TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH

Do‘stmuhammedova Gulhayo Do‘stmuxamedovna

Jizzax davlat pedagogika universiteti, “Musiqiy ta’lim” kafedrası o‘qituvchisi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.18211245>

***Annotatsiya.** Mazkur maqolada umumiy o‘rta ta’lim muassasalari va maktabdan tashqari ta’lim tizimida faoliyat yuritayotgan to‘garaklar ishini innovatsion texnologiyalar asosida takomillashtirish masalalari ilmiy-nazariy va amaliy jihatdan tahlil qilinadi. To‘garak mashg‘ulotlarida axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, raqamli ta’lim resurslari, interfaol metodlar va zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanishning ahamiyati yoritib beriladi. Shuningdek, innovatsion yondashuvlar asosida o‘quvchilarning ijodiy faolligi, kasbiy qiziqishi va mustaqil fikrlash kompetensiyalarini rivojlantirish yo‘llari ko‘rsatib o‘tiladi.*

***Kalit so‘zlar:** to‘garak, innovatsion texnologiya, interfaol metodlar, raqamli ta’lim, kasbiy yo‘naltirish, pedagogik innovatsiya, AKT.*

KIRISH. Bugungi globallashtirish va raqamlashtirish sharoitida ta’lim tizimiga innovatsion texnologiyalarni joriy etish muhim ijtimoiy-pedagogik zaruratga aylanib bormoqda. Ayniqsa, o‘quvchilarning bo‘sh vaqtini mazmunli tashkil etish, ularning qobiliyat va iste’dodlarini rivojlantirishda to‘garaklar faoliyati alohida ahamiyat kasb etadi. Shu bois to‘garaklar faoliyatini zamonaviy innovatsion texnologiyalar asosida tashkil etish va takomillashtirish bugungi kunning dolzarb masalalaridan biridir. To‘garaklar o‘quvchilarning qiziqishlari, layoqati va ehtiyojlariga mos holda tashkil etilib, ularni kasbga yo‘naltirish, ijodiy fikrlashga undash va ijtimoiy faolligini oshirishga xizmat qiladi. An’anaviy mashg‘ulotlar bilan cheklanib qolish to‘garaklar samaradorligini pasaytiradi. Shu sababli innovatsion pedagogik va axborot texnologiyalaridan foydalanish to‘garak ishining sifatini oshirishga xizmat qiladi. To‘garaklar ta’lim jarayonining muhim tarkibiy qismi bo‘lib, ular o‘quvchilarning individual qiziqish va ehtiyojlarini qondirishga qaratilgan ixtiyoriy mashg‘ulotlar shaklidir. Pedagogik nuqtayi nazardan to‘garaklar shaxsni har tomonlama rivojlantirish, ijodiy salohiyatni ochib berish va mustaqil faoliyat ko‘nikmalarini shakllantirishga xizmat qiladi.

To‘garaklar faoliyatining asosiy vazifalari quyidagilardan iborat:

- o‘quvchilarning qobiliyat va iste’dodlarini aniqlash va rivojlantirish;
- kasbiy yo‘naltirishni amalga oshirish;
- ijtimoiy va kommunikativ kompetensiyalarni shakllantirish;
- bo‘sh vaqtni mazmunli tashkil etish;
- mustaqil fikrlash va ijodiy yondashuvni rivojlantirish.

Mazkur vazifalarni samarali amalga oshirishda innovatsion texnologiyalar muhim vosita bo‘lib xizmat qiladi.

Innovatsion texnologiyalar — bu ta’lim jarayoniga yangilik olib kiruvchi, samaradorlikni oshirishga qaratilgan zamonaviy pedagogik, axborot va metodik vositalar majmuasidir. Ular o‘quv jarayonini shaxsga yo‘naltirilgan, interfaol va natijador qilishga xizmat qiladi. Ta’lim jarayonida qo‘llaniladigan innovatsion texnologiyalarga quyidagilar kiradi:

- axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT);

- interfaol ta'lim metodlari;
- loyiha va tadqiqot texnologiyalari;
- masofaviy va raqamli ta'lim texnologiyalari;
- multimedia vositalari.

To'garak mashg'ulotlarida mazkur texnologiyalardan foydalanish o'quvchilarning bilimga bo'lgan qiziqishini oshiradi va mashg'ulotlarni yanada samarali qiladi.

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish to'garak faoliyatini yangi bosqichga olib chiqadi. Kompyuter, planshet, interfaol doska, internet resurslari yordamida mashg'ulotlarni vizual va interfaol tarzda tashkil etish mumkin. Raqamli texnologiyalar yordamida:

- elektron darsliklar va qo'llanmalar yaratish;
- videodarslar va onlayn mashg'ulotlar tashkil etish;
- virtual laboratoriyalar va simulyatsiyalardan foydalanish;
- o'quvchilarning mustaqil ishlari monitoringini olib borish imkoniyati yaratiladi.

Bu esa to'garak mashg'ulotlarining sifati va samaradorligini sezilarli darajada oshiradi. Interfaol metodlar o'quvchilarning faol ishtirokini ta'minlashga qaratilgan bo'lib, to'garak mashg'ulotlarida muhim ahamiyatga ega. “Aqliy hujum”, “Klaster”, “Debat”, “Rol o'ynash”, “Keys-stadi” kabi metodlar o'quvchilarning mustaqil va tanqidiy fikrlashini rivojlantiradi.

Interfaol metodlar asosida tashkil etilgan to'garak mashg'ulotlari: o'quvchilarning faolligini oshiradi, jamoada ishlash ko'nikmalarini shakllantiradi, ijodiy yondashuvni kuchaytiradi, bilimlarni amaliyotda qo'llash imkonini beradi.

To'garaklar faoliyatini innovatsion texnologiyalar asosida takomillashtirish quyidagi yo'nalishlarda amalga oshiriladi:

- to'garak rahbarlarining raqamli kompetensiyalarini oshirish;
- zamonaviy texnik vositalar bilan ta'minlash;
- o'quv dasturlarini innovatsion yondashuv asosida yangilash;
- o'quvchilar qiziqishiga mos loyihaviy faoliyatni joriy etish;
- ota-onalar va ijtimoiy hamkorlar bilan hamkorlikni kuchaytirish.

Mazkur chora-tadbirlar to'garaklar faoliyatining barqaror rivojlanishiga xizmat qiladi.

Xulosa qilib aytganda, to'garaklar faoliyatini innovatsion texnologiyalar asosida takomillashtirish o'quvchilarning ijodiy salohiyatini rivojlantirish, kasbiy qiziqishini oshirish va ularni zamonaviy kompetensiyalar bilan qurollantirishda muhim ahamiyatga ega. Innovatsion yondashuvlar to'garak mashg'ulotlarini samarali, qiziqarli va natijador qiladi. Shu bois ta'lim muassasalarida to'garaklar faoliyatini zamonaviy texnologiyalar bilan uyg'un holda tashkil etish pedagogik jarayonning muhim vazifalaridan biri hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch. – T.: Ma'naviyat, 2008.
2. Saidahmedov N. Pedagogik texnologiyalar. – T.: Fan, 2019.
3. Ochilov M. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar. – T.: O'qituvchi, 2020.
4. Muslimov N.A. Kasbiy ta'lim metodikasi. – T.: Innovatsiya, 2021.